כד: האשה נקנית פרק ראשון קידושין

הואיל ומדרש חכמים הוא. פי' משום הכי אמר דבשאר דברים צריך גט שחרור וא"ת ומה בכך הואיל ומדרש חכמים הוא והלא כמה גופי תורה תלוין שאינם בתין אלא מכח דרשה לכן נראה לר"ת דגט זה אינו אלא מדרבנן דחיישינן שמא ימלאנו בשוק ויאמר לו עבדי אתה לפי שאין המדרש יהוא לעולם לכך תקנו גט שחרור[א] וריב"א דוחה ריב"ם דודאי פירש בקדושין בקרקע ועלייהו כתיב לחפצי ישלחנו דמשמע חפצי מעיקרא ובהא פשיטא ליה דלא גמר שילוח שילוח מאשה ולכן א"צ גט שחרור אבל שאר אחרים דלא נקפי אלא מיתורא דישלחנו[ב] ודאי בהכי גמירי שילוח שילוח מאשה ולכך צריך להו גט שחרור: **תרגנול** שהושיט ראשו וכו'. בתרגנול גרסינן מזק שלם וכשום שלקח חלי מזק וכן מוכח בפרק כילד הרגל (נ"ק דף יח:):

מיבעי ליה לכדתניא הרי שהושיט בו'. השתא משמע דכ"ע דכשלא נתכוין לעין פטור ותימה דבפרק כילד הרגל (נ"ק דף מ:) אמר רבה היתה מונחת לו אבן בחיקו ולא הכיר בה מעולם ועמד ונפלה [ג]לעין עבד פלונתא דרבא ורבנן וי"ל דשאני הכא דאיכא תרתי לטיבותא שהוא מתכוין לטובה[ד] ולא נתכוין לעין כלל[ה] אבל הכא דהתם[ו] הוי דומיא לכמוז לו עין וקמאה לאיכא תדא לטיבותא שנתכוין לרפואה ותדא לריעותא שנתכוין לעין:

סמויה וחטטה יוצא בהן לחירות. ואע"ג דלעיל אמר סהויה וקמאה אם אינו יכול להשתמש בה כגר אין יוצא בהן לחירות והכא כיון דסמויה משמע שלא היה יכול להשתמש בה כגר מ"מ הכא שאני דחטטה עשאו מחוסר אגר:

[ותנא תונא בו'. פירש דלא דמי לעוף דמתחילה לא היה בו דגר שראוי לפסול בו דאפילו עינו סמויה בו לא היה פסול אבל עבד הרי היה בו מתחילה דגר הראוי לצאת בו. מ"ן): **ת"ל** מן העוף ולא כל העוף. פירש ל"ל קרא כיון דמחוסר אגר פסול לגני נח כדדרשינן בפ"ק דע"ז (דף ה:) ובפ"ב דזבחים (ד' קטו.) מכל חי מכל בשר[ו] הבא בהמה שחיין לאשי אגרין שלהן[ז] וי"ל דאי לא כתב קרא דגני ישראל הוה מוקמינן קרא דגני נח כישראל ולא לגני נח כדאמר בפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נט.) כל מצוה שנאמרה לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח[ח] א"ל ה"א כיון דאיסתרי בעל מום בעופות טפי מבהמה איסתרי אפילו מחוסר אגר וקרא דכתיב אייבי נבהמה[ט] (המגוגא

שן דחלב. שן שיצא בה דעתיד להחליפה כגון בעבד קטן: **לחפצי ישלחנו.** ריבה לו שלוחים מדלא כתיב חפצי הוא לו יצא חפצי: **בטל ממלאכתו.** הענין שנתמעט מראות והשן מלגלגות: **ודילדל בו עבד.** השמיטו ממקומו ומתוכר בבשר: **יוצא בו לחירות.** אם עבד שאינו מחזר הוא וסופו ליפול ויפול ואע"ג דליכא ביעול מלאכה דהא עבד קטן לאו מידי הוי עבד כיון דבגלוי הוא ואינו מחזר הרי הוא כעבדים ואדבעה דאשי אחרים: **ריבויא הוא.** אינו לשון כלל להיות נידון בכלל ופרט אלא בריבה ומיעט וריבה וריבה הכל: **ומאה.** יבאה: **א"כ.** דלא ממעטו מידי מיעוט דשן ועין למאי מיעטו: **בכולן.** מראשי אחרים קאי: **וצריך גט שחרור.** להתירו בבת חורין: **שסורה זכאה לו.** דכתיב בהדיא: **אי כשב חפצי לבעוס כדקאמרת.** דלאו מיפוטו אלא בשילוח: **השתא דכתיב לחפצי ישלחנו הוא ליה חפצי מעיקרא.** וכי אתא ישלחנו לשאר ראשי אחרים אמר: **כנגד עינו.** שהכה בכותל והבעיטו בקול ואינו רואה לו נתמרס: **ושברו.** בקול: **משלם נזק שלם.** כסומכוס מוקמינן לה בב"ק[ו] דאמר בהמה שהזיקה בלרוות משלם מזק שלם: **ושברו אם הכליס.** בקולס: **חצי נזק.** כדין לרוות לרבנן דפליגי עליה דסומכוס בב"ק ואמרי אינו משלם אלא חצי מזק לרוות: **שאני אדם דבר דעת הוא.** אלי יזקן וכי מיבעיא מדעתיה קא מיבעיא שיוכל לבו אל פחד קול הבא פתאום: **וכספר.** ולא נסמיה לגמרי שרואה במקלת: **אם יכול להשתמש.** במלאה זה: **וגריבי.** הני תרתי יצא לחירות לאשמועינן דהיכא דאין יכול להשתמש אע"ג דלא סמאה לגמרי הוא השתמה והיכא דסמאה לגמרי אע"ג דכהיה הוא מעיקרא הואיל והיה יכול להשתמש למראיתה בדוחק הוא השתמה: **והשתא נהורא כחישא.** שאין יכול להשתמש: **דמעיקרא נמי נהורא כחישא.** ואע"ג דיכול להשתמש בו אימא לאו עין הוא: **לאחוה לו עינו.** לנקרה[ו] ולגרר סביב מוסבה: **לדהשנית הוסיט ידו למעי** [ז]**שפחה.** להוציא עוברה פטור דלא נתכוין לעין כלל אבל כחול לי עיני דמתכוין לעין אע"ג שלא נתכוין לשמתה חייב: **מושחה.** נפקא לן הא דר"א פרט לזה שלא נתכוין לשמת כלל ושמתה משמע בעסוק בה הכתוב מדבר ואפ"ה מתכוין לשמתה בעינן: **ותעבוט.** הוליאה לחוץ: **ופגא תונא.** כלומר מלינו תנא שלנו המסייענו בזאת: **ואין אמות וזכרום בעופות.** אלי קרא דרים הנאמר בכל (כלל) הקרבנות (ויקרא כב) אים אים מבית ישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם וגו' לרצונכם תמים זכר בנקר בבקרים ובצאן מדלא כתיב לרצונכם[ח] זכר תמים ולשתוק לימדך שאין מקפיד על תמות וזכרות אלא על אלו: **נחטטה עינה.** אלמא אף על גב דסמויה מעיקרא כי חטטה משוי ליה מומא:

יתרת

יתרת

את הולד. רמב"ן. ה. איכא חדא לגריעותא שלא נתכוין לטובה אע"פ שלא נתכוין לאותו אבר. ריטב"א. ו. דמה איכא מידי לישראל שרי ולבני נח אסור. תוס' ע"ז ה: ז. ולכך הוצרך לשנותה כדי לאסור לזה ולזה. תוס' חולין כג. ח. שמצינו שנאסר בה מום לישראל. תוס' הרא"ש.

עין משפט נר מצוה

רנ"ג א מיי' פ"ה מהל' עבדים הל"ד סמג עשין סז: ב וש"ע י"ד סי' רסז סעיף מז:
רנא ב מיי' שם הל"י טור ש"ע שם סעי' ל:
רנב ג מיי' שם טוש"ע שם סעי' לז:
רנג ד מיי' שם הל"ד טוש"ע שם סעי' מז:
רנד ה ו מיי' שם הל"ז טור ש"ע שם סעיף לה:
רנה ז ח מיי' פ"ג מהל' מקח ממון הל"יא וכל' י סמג עשין סז טוש"ע חו"מ סי' ל"ג סעי' ט:
רנו ט י מיי' פ"ב מהל' חובל ומזיק הל"י סמג עשין ע ש"ע חו"מ סי' תכ סעי' לג וסעי' סה:
רנז כ מיי' פ"ה מהל' עבדים הל"מ סמג עשין סז ש"ע י"ד סי' רסז סעי' לד:
רנח ל מיי' שם הל"טו טוש"ע שם סעי' לג:
רנט מ נ מיי' שם הל' יב יג טוש"ע שם סעי' לו:
רס ס מיי' שם הל"יא טוש"ע שם סעי' לג:
רסא ע פ מיי' פ"ג מהל' מיקוה מזכת הל"מ סמג לאוין שטו:

תוס' ר"י הזקן

ד חלב. שן הקטנים היוקים ב אם נופלת חוזרת. ובטל מ אלאפתו. ואבר שאין לו מ לאכה בגדלו לא יצא ר זרות. ודלדל בו עצם. ר יוני חוזר למקומו לעולם. ר בויא הוא. וריבה אבר א נ"פ שאינו עושה מלאכה ג ריה. אבל כל אבר ודאי נ שה מלאכה. (בשבילה) ן אלש בוקעו ודלדל בו עצם). א נ"ג דבעינן מומין שבגדלו ד"י בטל מעשה השינים ד קברים בו שהוא אבר נ רי, וכ"כ הרי"ם [עבדים ב ה"ה] שהרי ביטל מעשה ד שינים הקבועין באותו עצם. ה ומסתברא דהלכה כר' ב קבא מתברוז) ואע"ג דאיכא ז ברייתא, הכרעה שלישית היא ז יוה מכרעת. שהרי הם לא ד כירו בביאור בין שן ועין ב ן בשאר ראשי אברים דמיא ל וא דתניא בהנזל זוטא ן"ק קטן. אן חבית של ר ומה שנתגלה בית שמאי א מרים תעשה זלוף ובה"א ר שפן הכל. א"ר שמעאל א י אמרינ בבית מעשה זלוף ב: שדה תשפך הכל, ואמרו כל ד רעה שלישית אינה מכרעת. פ ' הואיל ולא זכרו בביאור ב ן בבית בין בשדה אע"פ ב יעמחם כך היא, הויא הכרעה ב לישית. וכ"כ ר"ש בפרק ר שית הגז [חולין קלז. אן] ה: הגזול זוטא [ב"ק שסן. ו ריי"ף שכתב שאין הלכה כ מרינ אלא במשנה אולי ל וזהא דמילתא כתב הכי כ ימר אפילו הויא הכרעה. ב: נד עינו. שנבעת מהקול. ת ע. קול התרגול מיקריא ה ריעה, דלסוס בנעיה, ולחמור נ: רה. נזק שלם. דאית ליה ד רזרות חייבין נזק שלם ו: וחיב בפרק כיצד (ב"ק יט. א והא משונה ומשני דשדי ב בזרני, פי' שיש זרעים ב לי דדרך התרגול להכניס ר שו. חצי נזק. דצרורות נ: הו דהא לאו נופיה אזיק ב א כחו. ואם לאו. שאינו ע ל להבחין בה בין דבר ל ר בדקדוק. אם יכול ל שעמוד בה כפר. שהיה ר מה בה קצת הואיל ונכשיר א ר רואה בה כלל יוצא ל רוח (וכל זה). שיחק. ק רם לו לצאת מתחת ידו. פ ור. מלשתרר העובר שלא ע ן העובר לחרות כשיולד.

תורה אור השלם

1. וכי יכה איש את עין עבדו או את עין אמתו ושחתה לחפשי ישלחנו תחת עינו: שמות כא כו
2. ואם מן העוף עלה קרבנו לה' והקריב מן התרים או מן בני היונה את קרבנו: ויקרא א יד

מוסף רש"י

שן דחלב. שן מיוקר שיש לה מליפין (שמות כא כו). **בכולם.** עבדים ואמהות לאשי אחרים האמורין במס' נגעים (פ"ו מ"ז) לענין שאינן מטמאין משום מחיה, ולאשי אחרים של יפיס וגבעים ולאשי הפוסט ולאשי האוטים ולאשי הנויה, שהן משופעין לאלן ולכאן ואין נגען נראה לכהן בכת אחת אלא קריעת היה לכל מראה עינו בכהן. **עבד יוצא בהם לחירות.** דמומין שבגלוי הן ואין חוכרין כאן ועין ואמרכו בכלל ופרט וכלל (בגיטין מב:). המכריעים לפני חכמים. דעת חכמים אחוז נראה, ולא אתפרס מאין ניטלו (שם). **נגד עינו.** הכהו בכותל כנגד עינו של זה (ב"ק נא:). **ותקע בו ושברו.** שנתקע הכלי בתחתת הקול (שם יח:). אמרי בי רב. התלמידים בנית המדרש דכל היכא דאמרי בני רב לא לא רב ממש הוא אלא בנית המדרש הוא (לקמן מז:). **סוס שצנף.** שיצר לבים בקולו (ב"ק יח:). המבעית את חבירו. תקע לו נאמנו פתאום ונפחד, ולא עביד כיה מעשה בגופו (שם נו:). פטור מדיני אדם. לשלם. **וחייב בדיני שמים.** פיוטעות לשלם לרשעים. שנתחיל להפסיד את ישראל (ב"מ קיז ב).

המשך בסוף המסכת.

מוסף תוספות

א. אבל כשן ועין לא חיישינן דזיל קרי ביה רב הוא. תוס' גיטין מב: ולא בהירא פירושו דר' עקיבא ור"ש בראוריתא פליגי ונמצא דאין זה הכרעה לחזק דברי ר"ש אלא שעמא אחריני הוא דקאמר. תוס' הרא"ש. ב. כדאמרינן לעיל ריבייה הוא דהיינו מדרש חכמים. שם. ג. לטובתו של עבד. תוס' ב"ק כו: ובהרשיש ידו למעי שפחתו נתכון לרפואת שפחתו. ריטב"א. ד. דנתכון לדבר אחר להוציא

מסורת הש"ס

מ) [כתוס': מומין]. כ) [כתורות לו ע"ש], וע"ש תוד"ה מה הפרטו]. ג) [כתוס': כו]. ד) ב"ק קו. ניטין מב:, מנ:. ה) ניטין שם. ו) [כתוס' ודפו"ר: רבי אליעזר]. ז) [כתוס' ונקפ: מכמים, וכל"ל. (כס"ש, ע"ש)]. ח) ב"ק לא. לח. ט) [כתוס': כנגד]. י) [כתוס' נוסף: ליה]. כ) שם יח:. ל) [בי' תוס' ב"ק לא ע"א ד"ה לא משום]. מ) ב"ק לא. [נו]. נ) ב"ק כו:. ס) [כתוס' וכלקו"ש: ר' אלעזר]. ע) [כתוס': ומחתה]. פ) [כתוס': ומחתה]. צ) חולין כב. [כתוס קנו. [מנחות י. כה. תמורה יד.]. ק) [כתוס' נוסף: אחיזון]. ר) [ב"ל נסמית. (יעב"ץ)]. ש) [לף יט.]. ת) [כתוס': ולגרר]. א) [כתוס': שפחתו]. ב) ב"ל תמים זכר. ג) [כתוס': לענין]. ד) [וע"ע תוס' זמים לה: ד"ה אלא ושוד שם סח: ד"ה ומעמיס]. ה) [אלי' ב"ל כמלן וכי מסתמרכן]. ו) [עיתוכן מו ע"כ]. ז) [מל"ל אלמא לרבנן].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com